

Dosarul nr. 3ra-198/22

2-20064756-01-3ra-16022022

prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (V. Hrapacov)

instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (G. Colev, A. Curdov, Ș. Starciuc)

DECIZIE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Aliona Miron
Nina Vascan

examinând recursul depus de primarul s. Bugeac,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Mitioglo împotriva primarului s. Bugeac cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac, mun. Comrat, în partea privind calcularea impozitului funciar, contestarea actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a respins apelul depus de către primarul s. Bugeac împotriva hotărârii din 06 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 16 martie 2021 Dmitri Mitioglo a depus cerere de chemare în judecată împotriva primarului s. Bugeac cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac, mun. Comrat, în partea privind calcularea impozitului funciar, contestarea actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a relatat că spre sfârșitul lunii decembrie a anului 2020 de la Primăria s. Bugeac a primit avizul de plată a impozitului pentru bunurile imobile și impozitul funciar pentru bunurile

neestimate pe anul 2020, întocmit la 10 decembrie 2020, în conformitate cu care i-au fost înaintate spre achitare plățile în sumă totală de 7819.65 de lei, inclusiv penalitatea.

Astfel, reclamantul a susținut că în perioada 26 ianuarie 2021 - 29 ianuarie 2021, a depus în adresa primarului s. Bugeac cereri privind prezentarea informației în baza căror impozite au fost calculate plățile vizate și de a explica modul de impozitare în partea obiectelor impozitării potrivit impozitelor menționate.

Prin răspunsul nr. 02/1-35-3 din 04 februarie 2021, primarul s. Bugeac i-a comunicat că plățile înaintate spre achitare în sumă de 7776.8 de lei, inclusiv penalitatea în mărime de 1762.29 de lei, constituie impozitul pentru pășuni, calculat pentru perioada anilor 2016-2020.

În opinia reclamantului, acțiunile serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale ale Primăriei s. Bugeac, condus de primarul s. Bugeac, privind calcularea plății impozitelor nominalizate sunt ilegale, respectiv pasibile anulării.

Mai mult, în acest răspuns nu au fost invocate argumente, ce ar certifica legalitatea calculării și înaintării spre achitare a plății impozitului pentru pășuni.

Invocând dispozițiile art. 58 alin. (1) și (3) al Constituției Republicii Moldova, prevederile Legii privind punere în aplicare a titlului VI Cod fiscal și ale art. 277 Cod fiscal, Dmitri Mitioglo a enunțat că nu-i este clar de ce a fost menționat în calitate de subiect al impunerii a acestei plăți, în condițiile în care nu este proprietar al bunurilor imobile; arendaș, care ia în arendă bunuri imobile agricole; posesor al drepturilor patrimoniale (dreptul de posesiune, administrare și/sau folosință), care fac parte din proprietatea publică; arendaș sau chiriaș al bunurilor imobile ale organelor publice și instituțiilor, finanțate din bugete de toate nivelurile; chiriaș al bunurilor imobile – în cazul contractului de leasing financiar, ori arendaș sau chiriaș al bunurilor imobile, care este proprietate privată a nerezidenților.

Subsecvent, reclamantul a subliniat că modul de calculare a impozitului pentru pășuni, explicat în răspunsul primarului din 04 februarie 2021, de asemenea nu corespunde modului normativ, aprobat la calcularea impozitului funciar, stabilit la art. 4 alin. (7) din Legea privind punere în aplicare a titlului VI Cod fiscal, care se determină prin înmulțirea cotei concrete a impozitului la numărul de grade-hectare, hectare sau la suprafața terenului de pământ.

De asemenea, a precizat că avizele de plată a impozitului menționat, pentru toate perioadele impozitării, anii 2016-2020, nu i-au fost înmânate, cu excepția avizului pentru anul 2020, primit la sfârșitul lunii decembrie 2020.

Mai mult, reieșind din copiile primite de pe chitanțele la avizurile de plată a impozitului menționat pe cont personal nr. 192 pentru perioada anilor 2016-2019, doar într-un singur caz, pentru anul 2018 se poate de presupus, că avizul de plată al acestui impozit a fost adresat lui Dmitri Mitioglo, deși conform înscrisurilor nominalizate, pentru recepționarea plăților impozitului, ca plătitor pe cont personal nr. 192 în anul 2018 este Maria Mitioglo.

Astfel, reclamantul a opinat că stabilirea sa ca subiect al impunerii și plătitor al impozitului menționat, calcularea acestuia și modul de înștiințare, certifică activitatea administrativă ilegală, care îi atinge drepturile și interesele legitime.

În continuare, Dmitri Mitioglo a indicat că la 09 februarie 2021 a depus în adresa primarului s. Bugeac cerere prealabilă, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind ilegale acțiunile serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac referitoare la calcularea plății impozitului pentru pășuni (impozit funciar) pentru anii 2016-2020 și anularea acestuia, înaintat spre achitare, în mărime de 7776.8 lei, inclusiv penalitatea în sumă de 1762.29 de lei, precum și a avizului de plată a impozitului pentru bunurile imobile și impozitul funciar pentru bunurile neestimate pe anul 2020 din 10 decembrie 2020.

Prin răspunsul primarului s. Bugeac nr. 02/1-35-4 din 24 februarie 2021, cererea prealabilă a fost respinsă.

În opinia reclamantului, respingerea cererii prelabile a fost efectuată fără existența unor temeieri de drept suficiente, contravine prevederilor legislației în vigoare și este ilegală.

La acest capitol, Dmitri Mitioglo a susținut că argumentul privind expirarea termenului de depunere a cererii prelabile este unul nefondat, deoarece aviz de plată a impozitului pentru bunurile imobile și impozitul funciar pentru bunurile neestimate pe anul 2020, a primit doar în luna decembrie 2020.

Aici, reclamantul a subliniat că, deși a invocat expedierea și primirea de către Dmitri Mitioglo a avizului de plată, primarul nu a explicat necesitatea întocmirii la 10 decembrie 2020 a unui alt aviz de plată, care a fost expedit în adresa sa și primit de el, cu toate că legislația stabilește întocmirea o singură dată a avizului de plată pentru achitarea impozitului.

De altfel, reclamantul a precizat că contestă avizul de plată nr. SCA2020BE0FDD2 din 09 iunie 2020, la care se referă primarul s. Begeac, care nu există și pe care nu l-a primit. Iar, avizul de plată nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020 în privința contestării căruia, decizia adoptată în baza cererii prelabile (răspunsul primarului) cu încălcarea cerințelor art. 169 alin. (2) Cod administrativ, nu a fost motivată în modul stabilit.

Având în vedere cele enunțate, Dmitri Mitioglo a solicitat recunoașterea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac cu privire la calcularea plății impozitului pe numele său sub formă de impozit pentru pășuni (impozit funciar) pentru anii 2016-2020 și anularea plății impozitului înaintată spre achitare pentru pășuni (impozit funciar), calculată pentru perioada anilor 2016-2020 în mărime de 7776,83 de lei, inclusiv penalitatea în sumă de 1726,29 de lei, precum și a avizului de plată a impozitului pentru bunurile imobile și impozit funciar pentru bunurile neestimate pe anul 2020 nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020.

Prin hotărârea din 06 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Mitioglo.

S-au recunoscut ca ilegale acțiunile serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac cu privire la calcularea plății impozitului pe numele Dmitri Mitioglo sub formă de impozit pentru pășuni (impozit funciar) pentru anii 2016-2020.

S-a anulat plata impozitului, înaintată spre achitare de Primăria s. Bugeac lui Dmitri Mitioglo sub formă de impozit pentru pășuni (impozit funciar), calculat pentru perioada anilor 2016-2020, în mărime de 7776,83 lei, inclusiv penalitatea în sumă de 1762,29 de lei.

S-a anulat avizul de plată a impozitului pentru bunuri imobile și impozitul funciar pentru bunurile neestimate pentru anul 2020 nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020, emis de Primăria s. Bugeac pe numele lui Dmitri Mitioglo. (f.d. 50, 54-58)

La 31 mai 2021, în interiorul termenului prevăzut de art. 232 alin. (1) Cod administrativ, primarul s. Bugeac a depus apel împotriva hotărârii din 06 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, solicitând casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii lui Dmitri Mitioglo (f.d.53).

Iar, la 26 octombrie 2021 primarul s. Bugeac a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 06 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, în care a reiterat pretențiile inițiale și a solicitat admiterea acestora. (f.d.70).

Prin decizia din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat s-a respins apelul depus de către primarul s. Bugeac împotriva hotărârii din 06 mai 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central (f.d.86, 95-101).

În susținerea deciziei emise, Curtea de Apel Comrat a indicat că soluția primei instanțe privind admiterea acțiunii, este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, iar argumentele apelantului privind ilegalitatea hotărârii judecătorești, sunt nefondate.

Astfel, instanța de apel a catalogat ca fiind justă concluzia primei instanțe precum că stabilirea lui Dmitri Mitioglo ca subiect al impunerii și plătitor al impozitului pentru pășuni, calcularea acestuia și modul de înștiințare, certifică activitatea administrativă ilegală, desfășurată în privința reclamantului și care îi atinge drepturile și interesele legitime.

În argumentarea concluziei enunțate, instanța de apel, invocând dispozițiile art. 58 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 276 pct. 1) și 2) și art. 277 alin. (1)-(2) Cod fiscal, a relevat că apelantul nu a prezentat probe concludente, care ar demonstra calitatea lui Dmitri Mitioglo de subiect al impunerii la plata ce i-a fost calculată de serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac sub formă de impozit pentru pășuni (impozit funciar) pe anii 2016-2020.

Or, Dmitri Mitioglo nu este proprietar al bunurilor imobile, arendaș, care ia în arendă bunuri imobile agricole, posesor al drepturilor patrimoniale (dreptul de posesiune, administrare și/sau folosință) asupra bunurilor imobile, care fac parte din proprietatea publică, arendaș sau chiriaș al bunurilor imobile ale organelor publice și instituțiilor, finanțate din bugetele de toate niveluri, chiriaș al bunurilor imobile – în cazul contractului de leasing financiar, ori arendaș sau chiriaș al bunurilor imobile, care este proprietate privată a nerezidenților.

Subsecvent, Curtea de Apel Comrat a stabilit că avizele de plată a impozitului menționat pentru toate perioadele impozitării, anii 2016-2020, nu i-au fost notificate reclamantului Dmitri Mitioglo, ca persoană în calitate de plătitor al impozitului pentru pășuni, cu excepția celor pentru anul 2020, recepționate la 11 iunie și în luna decembrie 2020.

În context, instanța de apel a notat că din copiile chitanțelor la avizele de plată a impozitului menționat pe contul personal nr. 192 pentru perioada anilor 2016-2019, doar într-un singur caz, pentru anul 2018 se poate de presupus, că avizul de plată al acestui impozit a fost adresat lui Dmitri Mitioglo. Or, pe înscrisul

nominalizat, plătitor pe contul personal nr. 192 în anul 2018 este Maria Mitioglo, dar nu reclamantul Dmitri Mitioglo.

Concomitent, a relevat că modul de calculare a așa-numitului „impozit pentru pășuni” – impozit funciar pentru terenuri de destinație agricolă, explicat în răspunsul primarului din 04 februarie 2021 nu corespunde modului normativ aprobat la calcularea impozitului funciar, stabilit la art. 4 alin. (7) din Legea privind punere în aplicare a titlului VI Cod fiscal, care se determină prin înmulțirea cotei concrete a impozitului la numărul de grad-hectare, hectare sau la suprafața terenului de pământ.

Astfel, instanța de apel a opinat că, prima instanță just a ajuns la concluzia privind recunoașterea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac, cu privire la calcularea plății impozitului pentru pășuni (impozit funciar) pentru anii 2016-2020 pe numele lui Dmitri Mitioglo și a anulat plata impozitului pentru pășuni (impozit funciar) calculată pentru perioada anilor 2016-2020, înaintată spre achitare de Primăria s. Bugeac lui Mitioglo Dmitrii, în mărime de 7776,83 de lei, inclusiv penalitatea în sumă de 1726,29 de lei și ordinul de plată a impozitului pentru bunurile imobile și a impozitului funciar pentru bunurile neestimate pe anul 2020 nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020, emis de Primăria s. Bugeac pe numele reclamantului.

De altfel, instanța de apel a catalogat ca fiind neîntemeiat argumentul apelantului precum că cererea prealabilă, depusă de reclamant la Primăria s. Bugeac la 09 februarie 2021, a fost depusă cu omiterea termenului de contestare a actului administrativ, deoarece la 10 decembrie 2020 Dmitri Mitioglo a primit copia ordinului de plată privind achitarea impozitului funciar și tocmai la 29 ianuarie 2021 s-a adresat cu cerere de a-i explica suma impozitului format.

Or, în conformitate cu art. 165 alin. (2) Codul administrativ, dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiției.

La caz, actul administrativ individual – ordinul de plată nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020 nu conține informația cu privire la modul de contestare, astfel contestarea acestuia prin depunerea unei cereri prealabile se admite în decurs de un an după comunicarea sau notificarea actului administrativ.

De asemenea, Curtea de Apel Comrat a respins și argumentele apelantului primarului s. Bugeac, precum că avizul de plată a fost eliberat în baza actelor de stabilire a numărului efectiv de animale pentru anii respectivi și această circumstanță a rămas fără atenție la examinarea cauzei și la adoptarea hotărârii de către instanță, deoarece intimatul nu a invocat în instanța de judecată normele de drept, în baza cărora a avut dreptul să-i calculeze lui Dmitri Mitioglo datoria la impozitul pentru pășuni, luând la baza acestui calcul numărul efectiv de animale ce aparțin reclamantului.

La argumentul apelantului că Dmitri Mitioglo a omis termenului de contestare a avizului de plată din 11 iunie 2020, Curtea de Apel Comrat a menționat că reclamantul nu contestă avizul de plată din 11 iunie 2020, dar avizul de plată nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020.

În context, instanța de apel, făcând referire la dispozițiile art. 165 alin. (2) Cod administrativ, a accentuat că în cazul în care Dmitri Mitioglo urma să conteste avizul de plată din 09 iunie 2020, pe care la primit la 11 iunie 2020, actul administrativ individual – ordinul de plată nr. SCA2020BE0FDD2 din 09 iunie 2020 de asemenea nu conține informația cu privire la modul de contestare. Respectiv, reclamantul era în drept să se adreseze către intimat cu cerere prealabilă cu privire la anularea acestui aviz de plată în decurs de un an.

La caz, reclamantul s-a adresat cu cerere prealabilă în adresa intimatului la 09 februarie 2021. Astfel, termenul prevăzut de legislație pentru depunerea cererii prealabile nu a fost omis de Dmitri Mitioglo.

Subsidiar, instanța de apel a menționat că nu poate fi reținut argumentul apelantului precum că Primăria s. Bugeac la 15 septembrie 2021 a expediat cu scrisoare recomandată lui Dmitri Mitioglo un aviz cu nr. de ieșire 169 privind necesitatea efectuării calculului pe impozitul funciar în termen de până la 25 septembrie 2020, care deși a fost recepționat de către reclamant, fapt confirmat prin avizul de recepție, nu la contestat în modul stabilit de lege, deoarece documentul nominalizat nu a fost prezentat, respectiv conținutul acestuia nu a putut fi analizat.

La 10 decembrie 2021 primarul s. Bugeac a depus recurs, iar la 01 martie 2022 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat solicitând casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În susținerea recursului, primarul s. Bugeac a indicat că nu este de acord cu decizia din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, deoarece soluția adoptată de instanța ierarhic inferioară este ilegală.

În context, recurentul a menționat că instanța de apel a ignorat faptul că specialistul responsabil de colectarea impozitelor Primăriei s. Bugeac, calculează anual impozitul pe teren, impozitul pe bunurile imobile, impozitul pe terenul de pășuni în conformitate cu Codul fiscal, Legea pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, instrucțiunile Inspectoratului Fiscal Principal al Republicii Moldova nr.238 din 19 septembrie 2001 cu privire la modul de calculare și achitare a impozitului pe teren și a impozitului pe bunurile imobile în bugetul de stat, precum și cu Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 657 din 07 decembrie 2018 privind aprobarea Regulamentului privind procedura de calculare și achitare a impozitului funciar aferent terenurilor destinate pajiștilor și pășunilor.

Recurentul a precizat că pentru calcularea impozitului funciar pe pășuni, se aplică coeficienții de conversie a animalelor în unități convenționale, conform Anexei nr. 3 la Regulamentul cu privire la recoltarea ierbii și pășunatului animalelor și datele colectate privind existența animalelor (actul privind stabilirea numărului de animale pe teritoriul satului Bugeac).

Astfel, lui Dmitri Mitioglo i-a fost calculat impozitul funciar pe pășuni pentru anul 2016 în sumă totală de 570,02 lei, pentru anul 2017 - 1670,90 de lei.

Iar, în legătură cu faptul că pe teritoriul s. Bugeac nu a fost efectuată delimitarea pășunilor și nu a fost efectuată evaluarea acestor terenuri, în 2018 și 2019 a fost aplicată o altă metodă de calculare a impozitului funciar pe pășuni, care nu contravine Codului fiscal și Legii nr. 1056 din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, și anume conform Anexei nr. 1, pct. 1 (b).

Prin urmare, impozitul lui Dmitri Mitioglo pentru anul 2018 a constituit 4206,83 de lei, iar în anul 2019 - 1133,56 de lei.

Subsecvent, primarul s. Bugeac a susținut că la examinarea prezentei cauze, instanța de judecată urma să atragă ca parte în dosar și Serviciul Fiscal Principal de Stat, deoarece cerințele reclamantului afectează interesele bugetului de stat, (bugetul local).

De asemenea, recurentul a opinat că instanța de apel eronat a menținut fără modificări hotărârea primei instanțe în partea anulării ordinului de plată începând cu anul 2016, pe care a expirat termenul de prescripție pentru contestare.

La fel, Curtea de Apel Comrat eronat a ajuns la concluzia privind recunoașterea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac la emiterea unei plăți fiscale pe numele lui Dmitri Mitioglo, sub formă de impozit pe pășune (impozit pe teren) pentru anii 2016-2020 și anularea plății impozitului pe pășune (impozit funciar) calculate pentru perioada 2016-2020 lui Dmitri Mitioglo în sumă de 7776,83 de lei, inclusiv penalitatea în sumă de 1762,29 lei, precum și a avizului de plată a impozitului pe bunurile imobile și a impozitului funciar pe bunurile evaluate pentru anul 2020 nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020, emis de Primăria s. Bugeac.

Prin referința depusă la 01 martie 2022 Dmitri Mitioglo, reprezentat de avocatul Nicolai Jecov a solicitat declararea inadmisibilă a recursului depus de primarul s. Bugeac.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 din același Cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia în prezenta cauză de contencios administrativ la 25 noiembrie 2021.

Din materialele cauzei rezultă că, primarul s. Bugeac a recepționat copia dispozitivului deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat la data de 02 decembrie 2021, iar decizia motivată la 04 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, fapte confirmate prin avizele de recepție anexate la dosar (f.d.91, 114).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că primarul s. Bugeac s-a conformat dispozițiilor art. 245 Cod administrativ și a depus în termen recursul la 10 decembrie 2021 și motivarea recursului la data de 01 martie 2022.

Prin încheierea din 13 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul depus de primarul s. Bugeac a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

În conformitate cu art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la

proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, au fost expuse cu suficientă claritate.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Conform art. 194 alin. (2) coroborat cu art. 21 și art. 36 din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, decizia din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat urmează a fi casată cu restituirea cauzei instanței de apel spre rejudecare, în alt complet de judecată din următoarele motivele.

Din materialele cauzei rezultă că, la 10 decembrie 2020 Primăria s. Bugeac a emis avizul de plată a impozitului pe bunurile imobiliare și impozitul funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020 nr. SCA20208735391, prin care lui Dmitri Mitioglo i-au fost înaintate spre achitare plăți, inclusiv penalitatea, în sumă totală de 7819,65 de lei (f.d. 5).

La 26 ianuarie 2021, 28 ianuarie 2021 și 29 ianuarie 2021 Dmitri Mitioglo a depus în adresa primarului s. Bugeac cereri, prin care a solicitat să fie informat în baza căror impozite au fost calculate plățile vizate și de a-i explica modul de impozitare în partea obiectelor impozitării (f.d. 6-8).

Prin răspunsul nr. 02/1-35-3 din 04 februarie 2021 primarul s. Bugeac, i-a comunicat lui Dmitri Mitioglo că suma de 7776.8 lei, inclusiv penalitatea în mărime de 1762.29 de lei, înaintată spre achitare, constituie impozitul pentru pășuni, calculat pentru perioada anilor 2016-2020 (f.d. 9-10).

La 09 februarie 2021 Dmitri Mitioglo a depus în adresa primarului s. Bugeac, cerere prealabilă, prin care a solicitat recunoașterea ilegală a acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac, în partea ce ține de calcularea plății impozitului pentru pășuni (impozit funciar) pentru anii 2016-2020, în sumă de 7776,83 de lei, inclusiv penalitatea, în mărime de 1726,29 de lei pe numele său și anularea acestuia, precum și a avizului de plată a impozitului pentru bunurile imobile și impozitul funciar pentru bunurile neestimate pentru anul 2020 din 10 decembrie 2020. (f.d. 22-23)

Prin răspunsul primarului s. Bugeac nr. 02/1-35-4 din 24 februarie 2021 cerința lui Dimitrii Mitioglo privind recunoașterea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac a fost respinsă ca neîntemeiată, iar pretenția cu privire la anularea plății impozitului sub formă de

impozit pentru pășuni, calculat pentru anii 2016-2020 a fost lăsată fără examinare în legătură cu omiterea termenului de contestare. (f.d. 24-26)

Invocând netemeinicia răspunsului primarului s. Bugeac nr. 02/1-35-4 din 24 februarie 2021, la 16 martie 2021 Dmitri Mitioglo a depus prezenta cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat recunoașterea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac cu privire la calcularea plății impozitului pe numele său sub formă de impozit pentru pășuni (impozit funciar) pentru anii 2016-2020 și anularea plății impozitului înaintată spre achitare pentru pășuni (impozit funciar), calculată pentru perioada anilor 2016-2020 în mărime de 7776,83 de lei, inclusiv penalitatea în sumă de 1726,29 de lei, precum și a avizului de plată a impozitului pentru bunurile imobile și impozitului funciar pentru bunurile neestimate pe anul 2020 nr. SCA20208735391 din 10 decembrie 2020.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii pe care a admis-o integral (f.d.50, 54-58).

Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Comrat, prin decizia din 25 noiembrie 2021 a respins cererea de apel depusă de primarul s. Bugeac împotriva hotărârii din 06 mai 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central (f.d.86, 95-101).

Judecând cauza în ordine de recurs completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că prima instanță și instanța de apel au judecat cauza și au ajuns la o concluzie pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele și aplicarea corectă a normelor de drept material.

Mai mult, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, conchide că concluziile instanței de apel și ale primei instanțe expuse în hotărârile judecătorești sunt în contradicție cu materialele cauzei, iar circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost apreciate, conform cerințelor legislației în vigoare și eronat au fost aplicate normele de drept material.

Aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel și prima instanță nu corespunde exigențelor art. 6 CEDO, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în fond și în ordine de apel nu poate echivala cu soluționarea efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Instanța de recurs consideră necesar de a reitera că Codul administrativ consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Întru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune că instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, precum și efectuează o nouă examinare în fond.

Astfel, instanța de apel avea obligația de a examina în tot apelul și de a răspunde la toate întrebările ridicate în fața instanței, atât ca instanță de apel, cât și ca instanță investită să judece cauza în fond. Or, aceasta este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cât și în acțiune. Este inadmisibil ca un motiv de apel să fie refuzat pentru discuție pentru motive formale, sau să fie omis de către instanța de apel. Instanța de apel trebuia să cerceteze și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate, iar în caz de nerespectare a acestor reguli, decizia instanței de apel se consideră neîntemeiată și pasibilă casării de către instanța de recurs.

Instanța de recurs relevă că conform art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Prin urmare, regulile stabilite în Codul de procedură civilă se aplică numai în completarea Codului administrativ.

Conform art. 219 alin.(3) Cod administrativ, instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, instanța de recurs constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările de drept ridicate în fața sa, fapt prin ce a emis o hotărâre nemotivată.

Așadar, pentru a elucidă aspectele abordate, instanța de recurs consideră că trebuie să opereze cu prevederile art. 390, alin. (1), lit. e) și f) din Codul de procedură civilă, conform cărora decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

La fel, instanța de recurs relevă că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

În aceeași ordine de idei, potrivit jurisprudenței stabilite, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a învederat că unul din principiile legate de administrarea corectă a justiției se referă la hotărârile instanțelor de judecată, care ar trebui să explice în mod adecvat raționamentele pe care se bazează. Măsura în care se aplică această obligație de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie determinată în funcție de circumstanțele cauzei (a se vedea *Moreira Ferreira*, ibidem, parag. 84; *Orlen Lietuva LTD. vs Lituania*, 29 ianuarie 2019, parag. 82).

Procedând la examinarea fondului recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție învederează că exigența motivării hotărârii judecătorești este o garanție a caracterului echitabil al procedurii și împotriva arbitrariului instanței de judecată. În acest caz, instanța de apel are obligația de a indica motivele raționamentelor sale și să facă referire la legea guvernantă a speței. Pe baza acestei analize juridice, instanța de apel trebuie să tragă concluziile de rigoare în urma examinării cererilor de apel. Etapele menționate trebuie să fie consecutive și să se afle într-o strânsă legătură logică, ceea ce consolidează ipoteza că soluția finală a instanței de judecată urmează să rezulte din partea motivată a hotărârii judecătorești.

Aici, instanța de recurs notează că în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 parag. 1 din Convenție, în special, în cauzele care ridicau probleme cu privire la motivarea hotărârilor judecătorești (a se vedea *Fomin vs Moldova*, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; *Mitrofan vs Moldova*, 15 ianuarie 2013, parag. 54; *Lebedinschi vs Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; *Nichifor vs Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 30). Astfel, constatările de mai sus în sine ar putea fi o bază temeinică pentru stabilirea încălcării articolului 6 din CEDO.

La acest capitol, instanța de recurs urmează să verifice dacă instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au expus asupra tuturor pretențiilor invocate, asupra tuturor argumentelor înaintate și dacă au stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru justa soluționare a litigiului și au aplicat corect normele de drept material și procedural.

Articolul 3 al Codului administrativ, stipulează că legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înlăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

În corespundere cu art. 7 Cod administrativ autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

În sensul art. 8 din Codul administrativ, regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor

autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.

Potrivit art. 10 alin.(1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În conformitate cu art. 11 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi: acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 39 alin. (1)-(2) Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit.

Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Iar, conform art. 189 alin.(1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Subsecvent, instanța de recurs relevă că, conform art. 58 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, cetățenii au obligația sa contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

Potrivit art. 14 alin. (2) lit. a) al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar.

Conform art. 276 pct. 1) și 2) Cod fiscal, în sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noțiuni:

1) *Impozit pe bunurile imobiliare* – impozit local care reprezintă o plată obligatorie la buget de la valoarea bunurilor imobiliare.

2) *Bunuri imobiliare* – terenurile, clădirile, construcțiile, apartamentele și alte încăperi izolate, a căror strămutare este imposibilă fără cauzarea de prejudicii destinației lor.

În conformitate cu art. 277 alin. (1) lit. a)-f), alin. (2)-(4) Cod fiscal subiecți ai impunerii sînt persoanele juridice și persoanele fizice rezidenți și nerezidenți ai Republicii Moldova:

a) proprietarii bunurilor imobiliare de pe teritoriul Republicii Moldova;

b) arendașii care arendează un bun imobiliar agricol proprietate privată, dacă contractul de arendă nu prevede altfel;

c) deținătorii drepturilor patrimoniale (drepturilor de posesie, de gestiune și/sau de folosință) asupra bunurilor imobiliare proprietate publică de pe teritoriul Republicii Moldova;

d) arendașii sau locatarii bunurilor imobiliare ale autorităților publice și ale instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;

e) locatarii bunurilor imobiliare – în cazul contractului de leasing financiar;

f) arendașii sau locatarii bunurilor imobiliare proprietate privată a nerezidenților Republicii Moldova, dacă contractul de arendă/locățune nu prevede altfel.

Autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile sînt obligate să prezinte gratuit subiecților impunerii, în termen de pînă la data de 25 mai a anului fiscal în curs, informația privind valoarea estimată/valoarea contabilă a bunurilor imobiliare transmise în arendă sau locățune.

Faptul că persoanele specificate la alin.(1) nu dețin un document ce ar atesta dreptul de proprietate asupra bunurilor imobiliare, precum și faptul neexecutării obligației de înregistrare a drepturilor patrimoniale prevăzute de legislație nu pot constitui temei pentru nerecunoașterea acestor persoane în calitate de subiecți ai impunerii privind bunurile imobiliare respective, în cazul în care aceste persoane exercită, de fapt, dreptul de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra acestor bunuri.

În cazul în care bunurile imobiliare se află în proprietate (în folosință) comună în diviziune a mai multor persoane, subiect al impunerii este considerată fiecare dintre aceste persoane, în cota-parte care îi revine.

În cazul în care bunurile imobiliare se află în proprietate comună în devălmășie, subiect al impunerii este considerată, în baza acordului comun, unul din proprietari (coproprietari). În acest caz toți proprietarii (coproprietarii) poartă o răspundere solidară pentru îndeplinirea obligațiilor fiscale.

În corespundere cu art. 4 alin. (6) din Legea nr. 1056-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, subiecți ai impunerii cu impozit funciar și/sau impozit pe bunurile imobiliare sînt persoanele specificate la art.277 din Codul fiscal, ținînd cont de prevederile art.283 și 284 din Codul fiscal și ale anexei nr.2 la prezenta lege (în ce privește impozitul pe bunurile imobiliare).

Potrivit pct. 1 lit. a) și b) din Anexa nr. 1 la Legea nr. 1056-XIV din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, terenurile cu destinație agricolă:

a) toate terenurile, altele decît cele destinate fînețelor și pășunilor:

- care au indici cadastrali - 1,5 lei pentru 1 grad-hectar;

- care nu au indici cadastrali - 110 lei pentru 1 hectar;

b) terenurile destinate fînețelor și pășunilor:

- care au indici cadastrali - 0,75 lei pentru 1 grad-hectar;

- care nu au indici cadastrali – 55 lei pentru 1 hectar;

Conform pct. 27 al Instrucțiunii Inspectoratului Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitelor funciar și pe bunurile imobiliare nr. 11 din 04 septembrie 2001 (abrogată la 07 octombrie 2018, prin ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 426 din 21 august 2018), calcularea impozitului funciar pentru persoanele fizice-cetățeni care nu desfășoară activitate de întreprinzător, precum și pentru gospodăriile

țăărănești (de fermier) se efectuează de către serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale ale primăriilor (în continuare – Serviciul de colectare a impozitelor) cu participarea subdiviziunilor Serviciului Fiscal de Stat.

Calcularea impozitului pentru persoanele menționate se efectuează în "*Registrul de evidență a contribuabililor – persoane fizice (cetățeni) pe impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare*", iar pentru gospodăriile țărănești (de fermier) în "*Registrul de evidență a gospodăriilor țărănești (de fermier) la impozitul funciar*". Evidența sumelor calculate și achitate ale impozitului funciar se ține în registrul "*Conturi personale pe impozitele funciar și pe bunurile imobiliare*". Modalitatea de completare a registrelor date este expusă în îndrumarul privind completarea registrelor menționate remis autorităților administrativ-teritoriale și subdiviziunilor Serviciului Fiscal de Stat prin scrisoarea Ministerului Finanțelor nr.10-2-09/1-2339 din 2 mai 2001.

În corespundere cu pct.31 al Instrucțiunii menționate, calcularea și perceperea impozitului funciar de la persoanele fizice pentru folosirea *pășunilor și fînețelor* se efectuează de către Serviciul de colectare a impozitelor în baza *Deciziei consiliului local* privind repartizarea temporară a acestora.

La decizie se anexează lista contribuabililor, pe fiecare lot, care se vor folosi de pășuni și numărul de vite de fiecare specie, apreciate în rezultatul adunării petrecute cu locuitorii unității administrativ-teritoriale.

După adoptarea deciziei menționate și perfectarea listei în cauză, fiecare persoană nominalizată în listă urmează să confirme prin semnătură (în lista nominalizată) acordul de a deveni plătitor al impozitului funciar pentru folosirea pășunilor.

Lista în cauză este prezentată percepteurului fiscal din primăria respectivă pentru efectuarea calculului impozitului funciar și înmînarea avizelor de plată contribuabililor menționați.

Calcularea impozitului funciar pentru fiecare persoană indicată în listă se efectuează în dependență de mărimea impozitului funciar apreciată pentru un cap convențional cu aplicarea coeficienților de transformare expuși în anexa nr.5 la prezenta Instrucțiune. Calculele menționate se efectuează, rotunjind toate rezultatele pînă la sutimi.

Astfel, fiecare persoană din localitatea respectivă, ce folosește pășunile aflate în administrarea primăriei este obligată să achite impozitul funciar în dependență de cota stabilită pentru lotul de care se folosește și de numărul de vite (capete convenționale), pe care le are în proprietate.

Mărimea impozitului funciar pentru o vită depinde de caracteristicile terenului (adică dacă are sau nu indici cadastrali), de numărul de vite ce pasc pe el și de cotele impozitului.

Perceperea impozitelor de la contribuabili pentru folosirea fînețelor se efectuează în baza deciziei primăriei privind repartizarea fînețelor, iar mărimea impozitului se calculează în dependență de suprafața terenului repartizat contribuabililor ca fînețe și cota impozitului stabilită pentru această categorie de teren de către autoritățile reprezentative ale administrației publice locale (a satelor (comunelor), orașelor și municipiilor), la aprobarea bugetelor respective.

De asemenea, potrivit pct.4 al Regulamentului cu privire la modul de calculare și achitare a impozitului funciar pentru terenurile destinate fînețelor și

pășunilor, aprobat prin ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 657 din 07 decembrie 2018, fânețele și pășunile fac parte din categoria terenurilor cu destinație agricolă, sunt proprietatea autorităților administrației publice locale și se atribuie persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, din alte state, precum și organizațiilor și asociațiilor internaționale.

Conform pct. 5 al Regulamentului menționat, calcularea sumei anuale a impozitului funciar aferent terenurilor destinate fânețelor și pășunilor, pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și pentru gospodăriile țărănești (de fermier) și perfectarea avizelor de plată a impozitului se efectuează de către serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor (în continuare - SCITL), iar Direcțiile deservire fiscală asigură îndrumarea și controlul activității SCITL.

În conformitate cu pct. 7 al Regulamentului enunțat, terenurile destinate pășunilor și fânețelor, care fac parte din categoria terenurilor cu destinație agricolă și sunt proprietate a autorităților administrației publice locale, pot fi atribuite persoanelor fizice și gospodăriilor țărănești (de fermier) în condiții de arendă conform Legii nr. 198-XV din 15 mai 2003 cu privire la arenda în agricultură, sau în folosință pentru pășuni și fânețe.

În corespundere cu pct. 9 al Regulamentului indicat, repartizarea terenurilor destinate pășunilor și fânețelor pentru folosință în anul de gestiune, se efectuează în baza *Deciziei consiliului local* privind repartizarea temporară a terenurilor respective din raza de administrare.

Potrivit pct. 10 și 11 ale Regulamentului nominalizat, repartizarea terenurilor pășunilor și fânețelor pentru folosință în anul de gestiune se efectuează în cadrul adunării petrecute cu locuitorii unității administrativ-teritoriale și reprezentanții gospodăriilor țărănești (de fermier).

În rezultatul adunării petrecute se emite *Decizia consiliului local* privind repartizarea temporară a terenurilor pășunilor și fânețelor cu anexarea *Listei persoanelor fizice (cetățeni) și gospodăriilor țărănești (de fermier)*, pe fiecare lot, care se vor folosi de pășuni și/sau fânețe și numărul de vite de fiecare specie.

Iar, conform pct. 12 și 13 ale Regulamentului nominalizat, după adoptarea deciziei consiliului local și întocmirea *Listei persoanelor fizice (cetățeni) și gospodăriilor țărănești (de fermier)*, cărora se repartizează terenurile pășunilor și/sau fânețelor, fiecare persoană nominalizată în listă urmează să confirme prin semnătură (în lista nominalizată) folosința terenurilor, din fondul funciar proprietate publică a unității administrativ-teritoriale, în scopul pășunatului și/sau cositului. Astfel, pentru folosirea acestor terenuri, persoanele respective sunt stabilite ca subiecți a impunerii cu impozitul funciar.

Lista semnată de persoanele fizice (cetățeni) și gospodăriile țărănești (de fermier), cărora le-au fost repartizate terenurile destinate pășunilor și fânețelor se prezintă SCITL pentru efectuarea calculului impozitului funciar și înmînarea avizelor de plată în termenele stabilite prin Codul fiscal.

Totodată, potrivit pct. 15 al Regulamentului cu privire la modul de calculare și achitare a impozitului funciar pentru terenurile destinate fânețelor și pășunilor, aprobat prin ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 657 din 07 decembrie 2018, calcularea impozitului funciar pentru terenurile destinate fânețelor și pășunilor, în cazul în care acestea sunt repartizate persoanelor fizice (cetățeni) și gospodăriilor

țărănești (de fermier), se efectuează prin înmulțirea cotei concrete a impozitului funciar, stabilite prin *Decizia Consiliului local* pentru anul fiscal în curs pentru categoria de terenuri respective, la numărul de grad-hectare, hectare sau la suprafața terenului repartizat, conform *Listei persoanelor fizice (cetățeni) și gospodăriilor țărănești (de fermier)*.

Iar, conform pct. 18 al aceluiași Regulament, astfel, fiecare persoană din localitatea respectivă, ce folosește pășunile aflate în administrarea primăriei este obligată să achite impozitul funciar în dependență de cota stabilită pentru lotul de care se folosește și de numărul de vite (cap de animal convențional), pe care le are în proprietate.

Așadar, studiind materialele cauzei și având în vedere normele de drept enunțate, instanța de recurs conchide că instanțele ierarhic inferioare au omis să stabilească cu certitudine dacă Dmitri Mitioglo poate fi catalogat ca subiect al impunerii, reieșind din dispozițiile art. 277 alin. (1) și (2) Cod fiscal.

Or, conform Registrului de evidență nr. 192, membrii gospodăriei, situată pe str. XXXXXX, în perioada de (la 01 ianuarie) 2013-2017 sunt: Gheorghii Mitioglo (capul familiei (decedat)), Maria Mitioglo (soția), Marina Tumba-Mitioglo (fiica) și Dmitri Mitioglo (fiu) (f.d.17-19).

Iar, potrivit Registrului de evidență nr. 193, membrii gospodăriei, situată pe str. XXXXXX, în perioada de (la 01 ianuarie) 2018-2022 sunt: Dmitri Mitioglo (membrul familiei înregistrat primul), Maria Mitioglo (mama) și Marina Tumba (sora) (f.d.20-21).

Subsecvent, instanța de recurs relevă că prin decizia Primăriei s. Bugeac nr. 4/7 din 30 mai 2019 „Cu privire la aprobarea impozitului pentru pășune din numărul de vite”, emisă în baza prevederilor art. 277, 278, 280, 283 din Titlul VI al Codului fiscal și art. 14 alin. (2) lit. a) al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, s-a aprobat cota tarifară a impozitului pe pășune din numărul de vite, lui Dmitri Mitioglo fiindu-i stabilit impozitul pentru pășune pentru anul 2019 în sumă de 1133,56 de lei (f.d.24-25 dosar administrativ).

Iar, prin decizia Primăriei s. Bugeac nr. 3/2 din 29 mai 2020 „Cu privire la aprobarea impozitului pentru pășune din numărul de vite”, emisă în baza prevederilor art. 277, 278, 280, 283 din Titlul VI al Codului fiscal și art. 14 alin. (2) lit. a) al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, s-a aprobat cota tarifară a impozitului pe pășune din numărul de vite, lui Dmitri Mitioglo fiindu-i stabilit impozitul pentru pășune pentru anul 2020 în sumă de 580,15 lei (f.d.19-20 dosar administrativ).

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție accentuează că deși conform anexei la decizia Primăriei s. Bugeac nr. 3/2 din 29 mai 2020 „Cu privire la aprobarea impozitului pentru pășune din numărul de vite”, lui Dmitri Mitioglo i-a fost calculat impozitul pentru pășune pentru anul 2020 în sumă de 580,15 lei, pentru animalele deținute pe str. XXXXXX (f.d.20 dosar administrativ), Primăria s. Bugeac la 09 iunie 2020 a emis Avizul de plată a impozitului pe bunurile imobiliare și impozitului funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020 nr. SCA2020BE0FDD2, indicând suma impozitului ce urmează a fi achitată, inclusiv penalitatea în mărime de

7218,46 de lei, pe care la expediat reclamantului la adresa mun. Comrat, str. XXXXXX (f.d.14, dosar administrativ).

Mai mult, Primăria s. Bugeac la 10 decembrie 2020 a emis Avizul de plată a impozitului pe bunurile imobiliare și impozitul funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020 nr. SCA20208735391, indicând suma impozitului ce urmează a fi achitată de către Dmitri Mitioglo, inclusiv penalitatea în mărime de 7819,65 de lei, pe care la expediat reclamantului la adresa mun. Comrat, str. XXXXXX (f.d.17, dosar administrativ).

Analizând conținutul deciziei instanței de apel și având în vedere circumstanțele enunțate, instanța de recurs constată că instanța ierarhic inferioară a omis să stabilească cu certitudine care este suma impozitului pe bunurile imobiliare și impozitului funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020, pe care urmează să-l achite Dmitri Mitioglo, modul în care aceasta a fost calculată și dacă reclamantul este plătitor al impozitelor menționate, în condițiile în care se atestă o contradicție între datele indicate de Primăria s. Bugeac în actele primare și Avizele de plată expediate spre executare lui Dmitri Mitioglo, în partea ce ține de adresa gospodăriei și sumele calculate.

Iar, în sensul art. 277 Cod fiscal, subiecții impunerii sunt nu doar persoanele specificate la alin. (1). Or, conform alin. (2) al art. 277 Cod fiscal, faptul că persoanele specificate la alin.(1) nu dețin un document ce ar atesta dreptul de proprietate asupra bunurilor imobiliare, precum și faptul neexecutării obligației de înregistrare a drepturilor patrimoniale prevăzute de legislație nu pot constitui temei pentru nerecunoașterea acestor persoane în calitate de subiecți ai impunerii privind bunurile imobiliare respective, în cazul în care aceste persoane exercită, de fapt, dreptul de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra acestor bunuri.

Altfel spus, Curtea de Apel Comrat urma să constate dacă Dmitri Mitioglo deține un document ce ar atesta dreptul de proprietate asupra bunurilor imobiliare, sau dacă acesta exercită, de fapt, dreptul de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra acestor bunuri imobiliare, pășuni, pentru care i-a fost calculat și expediat Avizul de plată a impozitului pe bunurile imobiliare și impozitului funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020, precum și faptul dacă acesta deține în proprietate animale.

Complementar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că pe parcursul examinării cauzei, primarul s. Bugeac a precizat că impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020, stabilit lui Dmitri Mitioglo, în sumă de 7776,83 de lei, inclusiv penalitatea în mărime de 1762,29 lei, a fost calculat pentru perioada anilor 2016-2020.

Aici, primarul s. Bugeac a adăugat că specialistul responsabil de colectarea impozitelor Primăriei s. Bugeac, calculează anual impozitul pe teren, impozitul pe bunurile imobile, impozitul pe terenul de pășuni în conformitate cu Codul fiscal, Legea pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, instrucțiunile Inspectoratului Fiscal Principal al Republicii Moldova nr.238 din 19 septembrie 2001 cu privire la modul de calculare și achitare a impozitului pe teren și a impozitului pe bunurile imobile în bugetul de stat, precum și cu Ordinul Serviciului Fiscal de Stat nr. 657 din 07 decembrie 2018 privind aprobarea

Regulamentului privind procedura de calculare și achitare a impozitului funciar aferent terenurilor destinate pajiștilor și pășunilor.

Astfel, pentru calcularea impozitului funciar pe pășuni, se aplică coeficienții de conversie a animalelor în unități convenționale, conform Anexei nr. 3 la Regulamentul cu privire la recoltarea ierbii și pășunatului animalelor și datele colectate privind existența animalelor (actul privind stabilirea numărului de animale pe teritoriul satului Bugeac).

Respectiv, lui Dmitri Mitioglo i-a fost calculat impozitul funciar pe pășuni pentru anul 2016 în sumă totală de 570,02 lei, pentru anul 2017 - 1670,90 de lei.

Iar, în legătură cu faptul că pe teritoriul s. Bugeac nu a fost efectuată delimitarea pășunilor și nu a fost efectuată evaluarea acestor terenuri, în 2018 și 2019 a fost aplicată o altă metodă de calculare a impozitului funciar pe pășuni, care nu contravine Codului fiscal și Legii nr. 1056 din 16 iunie 2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal, și anume conform Anexei nr. 1, pct. 1 (b).

Prin urmare, impozitul lui Dmitri Mitioglo pentru anul 2018 a constituit 4206,83 de lei, iar în anul 2019 - 1133,56 de lei.

La acest capitol, instanța de recurs subliniază că potrivit materialelor cauzei, Primăria s. Bugeac a emis gospodăriei cu nr. Registrului de evidență 192 Avize de plată a impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare pentru perioada anilor 2016-2019, printre care Avizul de plată Seria E nr. 1061076 din 10 aprilie 2019 pe numele Mariei Mitioglo, în sumă de 4310,04 lei și Avizul de plată Seria E 0027463 din 04 aprilie 2018 pe numele lui Dmitri Mitioglo, în sumă de 2452,18 lei, precum și Avizele de plată Seria P nr. 1762125 pentru anul 2017 și Seria P nr. 176160 pentru anul 2016, fără a fi indicat pe numele cui au fost emise și mărimea impozitului ce urmează a fi achitat (f.d.11-14).

De asemenea, la materialele cauzei au fost anexate copiile chitanțelor de recepție a plăților fiscale nr. 291717 și nr. 291718, care însă nu sunt lizibile, respectiv nu poate fi analizată informația ce o conțin (f.d.15-16).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că din materialele cauzei nu poate fi constatat cu certitudine faptul dacă Avizele de plată a impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare pentru perioada anilor 2016 - 2019, Seria E nr. 1061076 din 10 aprilie 2019, Seria E 0027463 din 04 aprilie 2018, Seria P nr. 1762125 pentru anul 2017 și Seria P nr. 176160 pentru anul 2016 au fost recepționate și achitate de contribuabilul-destinatar, iar Curtea de Apel Comrat la etapa examinării cauzei în ordine de apel nu a elucidat aceste circumstanțe, precum și faptul dacă Primăria s. Bugeac le-a introdus sau nu în calculul impozitului pe bunurile imobiliare și impozitului funciar pentru bunurile neevaluate pentru anul 2020, stabilit lui Dmitri Mitioglo, în condițiile în care acestea, sau o parte din ele au fost achitate în perioada emitentă.

De altfel, instanța de apel nu a verificat dacă autoritatea emitentă a respectat prevederile legale relevante, invocate și de primarul s. Bugeac la momentul calculării, întocmirii și expedierii în adresa contribuabilului a avizelor de plată a impozitului pe bunurile imobiliare și impozitul funciar.

În consecință, instanța de recurs apreciază drept superficiale și expuse sub un aspect general concluziile instanței de apel privind admiterea acțiunii lui Dmitri Mitioglo, din motiv că aceasta nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, cu toate că în virtutea caracterului devolutiv al apelului, urma să rejudece fondul cauzei sub toate aspectele și în limita pretențiilor înaintate de Dmitri Mitioglo.

Subsidiar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, prin cererea de chemare în judecată, Dmitri Mitioglo a solicitat încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor de judecată (f.d.1-4).

Finalmente, instanța de recurs relevă că instanța ierarhic inferioară a omis să se expună în decizia contestată și asupra pretenției lui Dmitri Mitioglo privind încasarea cheltuielilor de judecată, ceea ce consolidează incontestabil necesitatea casării deciziei contestate și trimiterea cauzei la rejudecare.

Având în vedere cele enunțate, instanța de recurs conchide că instanța de apel nu a dat o apreciere multiaspectuală, completă, nepărtinitoare tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, iar decizia a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Per ansamblu, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice stabilite și că nu este în drept să se pronunțe separat în privința motivelor cu privire la fondul cauzei. De fapt, acestea poartă un caracter secundar și nu au forță juridică de a influența decisiv considerentele de mai sus (a se vedea, printre alte autorități, Kamil Uzun vs Turcia, 10 mai 2007, parag. 64 din 10 mai 2007; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), 17 iulie 2014, parag. 156).

Așadar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că cele menționate mai sus nu pot fi corectate în ordine de recurs, din cauza specificului acestora. De altfel, atât Dmitri Mitioglo și primarul s. Bugeac, trebuie să aibă posibilitatea reală să-și prezinte apărarea și să fie audiați de o instanță de apel, care va fi competentă de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia, 27 septembrie 2011, parag. 59; Akaki Tchaghiashvili, 2 septembrie 2014, parag. 34, Samardžić, ibidem, parag. 31, Gohe și alții vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul depus de primarul s. Bugeac, de a casa decizia din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată. Astfel, ținând cont de rolul specific al instanței de recurs și de preeminența dreptului, este imperios, ca la reexaminarea cauzei în ordine de apel, să fie remediate neajunsurile procedurii inițiale (a se vedea cauzele Baka vs Ungaria (Marea Cameră), 23 iunie 2016, parag. 117; Zubac vs Croația (Marea Cameră), 5 aprilie 2018, parag. 123 – 125).

Pe această cale, cauza de contencios administrativ urmează a fi judecată în întregime în cadrul unei proceduri noi, în cadrul căreia instanța de apel va avea sarcina de a stabili o legătură clară între faptele speței, dispozițiile legale aplicabile și concluziile la care a ajuns. În funcție de rezultatul aprecierii juridice, instanța de apel va trebui să constate temeinicia sau lipsa unui temei legal a cererii de apel formulată de către primarul s. Bugeac (a se vedea, spre exemplu, importanța rejudecării cauzei de către instanțele ierarhic inferioare în baza considerentelor unei instanțe de recurs, Victor Harovschi vs Moldova, 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs Bulgaria, 6 septembrie 2018, parag. 52 – 53).

Altfel spus, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată.

Conform art. 195, 247, 248 alin.(1) lit. d) și alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de primarul s. Bugeac.

Se casează integral decizia din 25 noiembrie 2021 a Curții de Apel Comrat și se restituie cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Mitioglo împotriva primarului s. Bugeac cu privire la constatarea ilegalității acțiunilor serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale al Primăriei s. Bugeac, mun. Comrat, în partea privind calcularea impozitului funciar, contestarea actelor administrative și încasarea cheltuielilor de judecată spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Aliona Miron

Nina Vascan